

נוהל היערכות לאירועי חום קיצוניים

כתב: פרופ' עדי וולפסון, יו"ר ועדת הקיימות בוועד האולימפי בישראל ו-SCE

רקע

משבר האקלים, המתייחס לשינויי האקלים התכופים והקיצוניים שפוקדים את כדור הארץ בעשורים האחרונים, הוא כיום האיום הגדול ביותר על כדור הארץ ועל האנושות. בשל מיקומה הגיאוגרפי, משבר האקלים צפוי להטיל על מדינת ישראל השלכות קיצוניות יותר. אחד הסיכונים המרכזיים העומדים בפני מדינת ישראל ואזרחיה בשל משבר האקלים הוא היווצרות גלי חום ממושכים, המוגדרים כרצף של ימים עם מזג אוויר חם יחסית למזג האוויר השגרתי באותו מקום ובאותה עונה, המתבטא בטמפרטורה גבוהה ובתנאי שרב ביום ובלילה ולעיתים בשילוב עם לחות גבוהה, הגורמים לעומס חום כבד. בישראל גלי חום מתרחשים בעיקר בקיץ, אך בשנים האחרונות יותר ויותר גלי חום מתפתחים באביב ובסתיו. גלי חום משפיעים על אורחות החיים ועל החיים עצמם, ובפרט על בריאות האדם (התייבשות, מכת חום, מחלות לב ודם ועוד) ופעילות של תשתיות (הפסקת חשמל, פגיעה במערכות קירור, סדיקה, שבירה או המסה של צנרת ועוד) ושל שירותים חיוניים (שירותי בריאות וחירום, תחבורה ציבורית, אספקת מים וחשמל ועוד). ההשפעות יכולות להיות ישירות או עקיפות, מקומיות ולאומיות ולטווח הקצר והארוך. על כן הן מצריכות הערכות בשגרה, כלומר לפני גל החום, וכן הערכות מיוחדות בחירום, במהלך גל החום, ברמה האישית, המקומית והלאומית.

מטרה

1. להכין נוהל להיערכות לגלי חום, שיספק מסגרת לניהול, לתפעול ולתיאום ברמת האיגודים, במטרה להפחית את ההשפעות השליליות של גלי חום על פעילות האיגוד, על הספורטאים ועל האוהדים ולהפחית את הפגיעה בשגרת האימונים, התחרויות והאירועים. המטרות העיקריות של הנוהל הן:
 2. למפות את הסיכונים ככל הניתן מראש.
 3. לנהל את הסיכונים ולתכלל את הפעולות לפני ובזמן גלי חום.
 4. לאגום משאבים ולחבר בין כלל הגופים העוסקים בנושא.
 5. להכין תכניות ייעודיות על מנת לתת מענה לסיכונים לפני ובזמן גל החום.

שלבים בהכנת הנוהל

1. מינוי אחראי מטעם האיגוד לתכלול הכנת הנוהל וליישומו.
2. מינוי רפרנט בכל אחת מהאגודות.
3. הכנת רמזור המגדיר מתי מפעילים את נוהל החום ומתי מכריזים על סיום האירוע, וכן מתי מפסיקים/דוחים אימונים/אירועי ספורט.
4. עריכת סקר למיכוי האימונים העומדים בפני האיגודים, האגודות, הספורטאים והאוהדים, בדגש על אימונים ותחרויות, ובהיבטים של בריאות, תשתיות ושירותים. לשם ביצוע הסקר חשוב לשתף את כלל הפונקציות הפועלות באיגוד, באגודות ואת נציגי הספורטאים.
5. מיפוי כלל גורמי החוץ איתם צריך לעמוד בקשר (השירות המטאורולוגי, רח"ל, פיקוד העורף, שירותי ההצלה וכדומה) והאנשים שיעמדו איתם בקשר.
6. הכנת תוכניות פעולה בתחומי התפעול (הגנה על מתקנים ותשתיות, קירוי והפעלת אמצעי קירור, שינוי לוחות זמנים ו/או מיקום של אימונים/אירועים, התייחסות לנושא במכרזים, בחוזים ועוד) ותוכנית חינוך והסברה (הכנת תכנית חינוכית קצרה וממוקדת בנושא משבר האקלים, גלי חום והסיכונים השונים הכרוכים בהם וכן בנוגע להיערכות והתמודדות עם גלי חום, הכנת חומרי הסברה להפצה מיידית בעת הצורך לספורטאים ולאוהדים ועוד).

שותפים

הוועד האולימפי בישראל, מרכזי ואיגודי הספורט, משרדי ממשלה ורשויות מקומיות, שירותי החירום וההצלה.

חומרי עזר

דוגמה לנוהל היערכות עירוני לאירועי חום קיצוניים – עיריית באר שבע.